

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 40.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: J. Natek
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Semeniška 2/II. • Tisk Jugoslov. tiskarne (J. Kramarič)

Ljubljana, 3. oktobra 1940

Leto VII — Številka 3

ZAKAJ TAKO, BRATJE?

Kje je resnica?

Resnica je nekaj svetega, velikega, božjega.

Resnico je treba povedati celo, čeprav je v prid drugemu, resnico je treba povedati v polnem in pravem sijaju, ne pa izmaličeno in izumetničeno ter prikrojeno, da je nam v prid, drugemu pa v škodo.

4. številka Revije Kat. akcije prinaša na str. 401 in nasl. članek »Akademska zveza«, ki ga je podpisal g. T. Kraner.

V članku je zbrano mnogo dragocene snovi. Toda v njem je tudi poteza, ki odbija: ves razvoj A. Z. se umetno prikazuje tako, da se blestijo Mladci v najlepši luči, ki imajo v preteklosti in sedanjosti levji del zaslug za vse, kar je bilo dobrega. Stražarje pa prikazuje v manj ugodni, nepravilni in nepopolni luči. Da bodo imeli bodoči zgodovinarji več virov na razpolago in da bodo lahko spoznali celo resnico, bodo stražarji, posebno oni, ki so bili ŽIVE priče dogajanja, POPRAVILI IN DOPOLNILI to sliko v posebni publikaciji.

Papeževe besede?

Papeževa beseda je nekaj svetega, velikega! Papežu ne smemo pripisovati besed brez trdnih dokazov, da jih je res govoril!

S papeževimi besedami ne smemo poljubno šariti.

Ze drugo leto izrabljajo g. prof. Ernest Tomec in razni člani Kat. akcije besede papeža Pija XI., s katerimi je baže naročil zastopnikom Pax Romane specializacijo, oz. »stanovsko« preureditev akad. društev.

Klub Straža je protipapeški, ker se baže ne ukloni papeževemu naročilu o specializaciji. Najhuje je formuliral ta očitek g. prof. Ernest Tomec na akademskem dnevu dne 18. avgusta v Kranju, kjer je nastopil v imenu Narodnega odbora Kat. Akcije in izvajal:

Specializacijo akademskih društev je naročil papež Pij XI. Letošnja Straža v viharju je pisala, da dobri otroci (pravi katoličani) ne čakajo ukazov svojega očeta, marveč ga že prej v vsem poslušajo. Straža

piše tako, dela pa popolnoma drugače, saj je papež dovolj jasno naročil specializacijo, a Straža tega ne stori. Tu je mnogo HINAVŠČINE IN NEISKRENOSTI!

Z navednicami pričaran citat

Na kaj se sklicuje g. prof. Tomec pri svoji težki obdolžitvi?

Na citat iz govora, ki ga je imel prof. Robert Garric, ustanovitelj tkzv. Equipes Sociales (Pariz) na kongresu Pax Romane v Pragi l. 1935 prve dni septembra in ki so ga »Mi mladi Borci« dne 26. julija 1940 priobčili v sledeči obliki:

»K misli stanovske reorganizacije katoliških akademskih društev in zvez.

»Stanovska misel je, kot sem že omenil, tista, ki bolj in bolj zajema katoliško gibanje in tudi Pax Romano. Zveza ima to smernico od sv. očeta samega, ki ji je naročil lansko leto v Rimu: ne govorimo več o katoliških intelektualcih, ampak o katoliških juristih, katoliških zdravnikih itd.

Iz referata profesorja Garrica na kongresu Pax Romane v Pragi (Slovenec, 8. decembra 1935)«. Tako »Mi mladi Borci«.

Prva bolj slučajna napaka je v tem, da poroča Slovenec o tem 8. septembra 1935, ne pa 8. dec. Druga usodna napaka pa je v tem, da pripisujejo M. m. b. to izjavo govorniku Robertu Garricu. Toda Slovenec poroča bistveno drugače: Slovenčevo poročilo z dne 8. sept. 1935 se glasi:

... je nastopil težko pričakovani Robert Garric, ustanovitelj in predsednik francoskih Equipes sociales ter predaval o vzgoji. V stanovskem oziru je treba ločiti tehnično stran posameznega stanu in krščanski duh. Prva je za vse enaka. Kristjani imajo še posebno dolžnost, da so v njej vedno odlični. Specifičen za nje pa je krščanski duh v posamezni stroki. Vsaka ima nekatere probleme, ki jih je nemogoče rešiti brez krščanstva. Naloga katoliških visokošolcev je, da doprinesejo k tej rešitvi. Zato naj se že v letih študija pripravljajo tako, da vsaki stroki dajo njeno pravo mesto v stvarstvu, in jo preštudirajo prav do njenih zadnjih mirnih posledic. S tem kon-

ča referat Garrica o stanovstvu. Temu referatu dostavlja SLOVENCEV POROČEVALEC o ne usodne besede: Stanovska misel je, kot sem že omenil...

Vsak, kdor pazljivo čita poročilo v Slovincu, lahko to takoj opazi. V prvi osebi govori poročevalec o sebi, ne pa o Garricu. Omenil pa je poročevalec to misel že v svojem poročilu v Slovincu dne 6. sept. 1935. »Odbor si je prizadeval za profesionalno usmerjanje katoliške aktivnosti.«

Navednice pred navedenimi besedami in za njimi so »Mi mladi borci« sami dodali in jih nikjer v Slovincu ni. Čeprav imamo dve poročili o Garricovem govoru (Osservatore Romano z dne 9.—10. sept. 1935 in Agence Universitaire Catholique internationale z dne 15. okt. 1935), vendar kljub vestnemu iskanju nismo našli ne duha ne sluha o omenjenem citatu.

Ali je Papež kaj naročil P. R.?

Izjava Slovenčevega poročevalca, da je Papež Pij XI. naročil l. 1934 v Rimu Pax Romani specializacijo itd., sloni očitno na nespornosti in napačnem razumevanju prejšnjih poročil na kongresu o specializaciji.

Za papeževe besede ni nikjer nobenega dokaza:

Na kongresu Pax Rom. v Rimu 1934 papež ni niti v avdienci, ko je bil sprejet odbor Pax Romane, niti v skupni avdienci govoril o specializaciji. Omenjene besede: »ne govorimo več o katoliških intelektualcih«... niso omenjene ne v izčrpnih poročilih, ki jih je prinašal Osservatore Romano v svojih številkah z dne 4, 5, 6 in 7 aprila 1934, ne v folijih, ki jih je priobčevala Pax Romana.

Toda še več! Imamo izjavo člana odbora Pax Romane, profesorja dr. Ljubomira Marakoviča iz Zagreba, ki je nam osebno dne 20. septembra 1940 izjavil, da formalno zanika, da bi bil papež Pij XI. kdaj Pax Romani naročil kaj podobnega. Dr. Marakovič je bil na kongresu v Rimu kot član vodstva Pax Romane in je prisostvoval vsem avdiencam.

Temu dodajemo še stvarni dokaz: Na zadnji seji Pax Romane v Rimu (že po av-

dienci pri papežu) je odbor predlog dr. Marakoviča, naj se osnuje literarni sekretariat (torej specializiran odsek) odklonil, česar bi gotovo ne mogel, če bi bil papež zahteval od P. R. specializacijo.

Po vsem tem je nedokazana trditev g. prof. E. Tomca, da je papež »naročil« Pax Romani specializacijo akad. društev. P. R. ni dobila nobenega naročila in je zato očitek hinavščine, češ da se klub Straža ne ravna po papeževih naročilih težka, nadvse žaljiva inkriminacija, ki jo dostojno, a odločno odklanjamo in zahtevamo primerno zadoščenje.

Ako je papež ob drugi priliki naročil specializacijo svetnih akad. društev po fakultetah, prosimo, da se nam to dokaže.

O vprašanju specializacije same po sebi in stališča Pax Romane do njega pa drugič kaj.

AK Straža.

Misijonska misel med dijaštvom

Veliko misijonsko gibanje, ki je zajelo svet, se pojavlja predvsem v širokih slojih ljudstva, izobraženci pa so doslej ostali še precej tuji tej nalogi Cerkve. Prvi zametek za organizirano misijonsko gibanje med izobraženci so dijaška misijonska društva, ki so jih ustanovili v Belgiji, Franciji, Italiji in Poljski. Pri nas so akademiki ustanovili pred leti društvo Baraga. V teh društvih morajo akademiki spoznati probleme verstev, ras, jezikov in predvsem socialne probleme v misijonskih deželah, da bodo razumeli velikansko kulturno poslanstvo misijonarjev.

Dne 20. oktobra t. l. je misijonska nedelja. Zato hočemo poživiti misijonski ogenj tudi med dijaki. Misijonsko društvo Baraga naj spet živahneje deluje in uvede redne sestanke. O misijonski nedelji bomo govorili prihodnjic. Danes pa priporočamo papeški misijonski namen za oktober: moliti za pomočnike in laike v misijonih, za katehiste, učitelje in zdravnike.

Katehisti so najeti domačini, ki poučujejo v oddaljenih vaseh novokrščence v veri in vodijo cerkveno življenje v odsotnosti misijonarjev. Katehistov je nad 75.000.

Učiteljskega osebja za ljudske in srednje šole je zdaj okrog 63.000. Saj vzdržujejo 34.000 ljudskih in 3.600 srednjih šol. Veliki del učiteljstva so laiki-domačini.

Misijonskih zdravnikov laikov je zdaj okrog 220.

Medicinska fakulteta je popolna

Prosvetni minister dr. Anton Korošec je na podlagi § 1. uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o vseučiliščih z dne 28. junija t. l. in splošne uredbe o vseučiliščih z dne 11. decembra 1931 predpisal uredbo o postopnem odpiranju 5. do 10. semestra na medicinski fakulteti v Ljubljani.

Po tej uredbi se bo postopno odpiranje nadaljnjih semestrov izvršilo tako, da se bo od zimskega semestra 1940-41 pa do letnega semestra 1942-43 z zaključitvijo prejšnjega semestra odprl po en nov semester. Tako se bo v zimskem semestru 1943-44 pričel na medicinski fakulteti v Ljubljani popoln pouk vseh 10 semestrov. Pouk in izpiti se bodo tudi v semestrih, ki se bodo odprli, izvajali na podlagi uredbe o medicinski fakulteti vseučilišč v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, tako da slušatelji ne bodo mogli polagati izpitolov iz predmetov, ki se predavajo v semestrih, ki še niso odprti.

Zaradi postopnega odpiranja novih semestrov na medicinski fakulteti v Ljubljani se bodo na isti fakulteti odprli naslednji znanstveni zavodi:

V šolskem letu 1940-41 patološko-anatomski inštitut, interna klinika, kirurška klinika, fizikalni inštitut.

V letu 1941-42 centralni rentgenološki inštitut, inštitut za radio-terapijo, inštitut za farmakologijo in toksinologijo, higijenski in bakteriološki inštitut, dermatovenerološka klinika, klinika za nalezljive bolezni, klinika za nevrologijo in psihiatrijo, klinika za ginekologijo in obstetricko, ortopedična klinika, zavod za fizikalno terapijo in balneologijo.

V letu 1942-43 zavod za sodno medicino in kriminalistiko, klinika za očesne bolezni, pediatrična klinika in otorinolaringološka klinika in odontostomološka klinika.

Vse klinike, ki se bodo po tej uredbi odprle, bodo imele začasno svoje prostore v splošni bolnišnici v Ljubljani.

Z ustanovitvijo popolne medicinske fakultete v Ljubljani je postala naša slovenska univerza popolna. Borba za popolno slovensko vseučilišče je trajala vse od ustanovitve pa do danes. Težka je bila ta borba vsega slovenskega naroda, zlasti univerzitetne oblasti in akademske mladine; večkrat je celo grozila nevarnost, da bomo izgubili še tisto, kar smo že imeli. Temu je bilo krivo nerazumevanje Beograda, pa tudi na žalost protinarodno mišljenje in delovanje naših slovenskih centralistov, ki so nas takrat zastopali v vladah. Padale so izjave, kakor: Kaj nam mar popolna univerza v Ljubljani, glavno je, da je v Jugoslaviji, pa čeprav v Djevdjeliji. Po letu 1935, ko je vstopil v vladu dr. Korošec, so nastopili tudi za ljubljansko vseučilišče boljše časi. Začela se je postopna izgraditev naše univerze. Tako smo prišli do dvajsetletnice slovenske univerze. — Medicinska fakulteta v Ljubljani pa je imela še vedno samo 4 semestre kot ob ustanovitvi leta 1919. Zahteve vsega slovenskega naroda so se izpolnile šele letos, ko je ministrski svet na svoji seji dne 29. marca sprejel sklep, da se v preračunskih dvanajstih vnesih postavka, ki določa kredite za ustanovitev petega in šestega semestra na

tukajšnji medicinski fakulteti. V zvezi s to odobritvijo je bilo sklenjeno, da se s posebno uredbo črta znani § 51. zakona o univerzah, ki je omejeval medicinsko fakulteto v Ljubljani samo na štiri semestre. S tem so splahneli vsi nevzdržni ugovori proti popolni slovenski medicinski fakulteti, ki so izhajali od onih, ki jim rast samobitne slovenske kulture ni šla v račun.

In isti dr. Anton Korošec, pod čigar predsedstvom je osrednja vlada v Beogradu 30. junija 1919 sprejela zakonski predlog o ustanovitvi slovenske univerze v Ljubljani, je letos julija kot tokratni prosvetni minister predpisal uredbo o popolni medicinski fakulteti v Ljubljani.

Tako se bosta letos odprla na medicini peti in šesti semester. Vpisovanje v peti semester se že vrši. Dobili smo tri nove redne profesorje, ki bodo predavali v petem in šestem semestru: dr. med. Hribar Franc, dr. med. Lušicky Karel in dr. med. Lavrič Božidar.

Novčenje na naši univerzi

Prišli so dnevi nabora za našo armado razumnikov.

Sedaj prihajajo k vratarju v avli po vpisne listine, z nemim ali glasnim začudenjem gledajo pred sabo kup papirjev, ki jih vratar nameče pred nje. Nehote se ozirajo po pomoči, po nekom, ki bi jim utegnil in hotel kazati pot v labirintu opisovalnih formalnosti. Nekoč, včasih pred vojno (sedanjo seveda) je bila pomoč kar neposredno pri roki v univerzni veži, kjer so bile postavljene informacijske in obenem agitacijske pisarne vseh treh taborov na univerzi. Tod so se gnetli novinci in pisali, pisali brez konca in kraja. Zaradi nervoznosti se marsikomu pripeti, da se rodi šele na dan vpisa na univerzo. Letos teh informacijskih »pisarn« v veži ni več, rektor je prepovedal vsako agitacijo na svobodnih akademskih tleh. Zato so se pa letos preselile informacijske »pisarne« v klubove lokale, kjer so postale iz »pisarn« res pisarne. Tako ima pisarno Akademski Zvez na Miklošičevi cesti 5 (glej »Slovenec« z dne 25. sept. 1940 na 6. strani), ki se je pa spremenila v pisarno zgolj kulturno-stanovskih društev »Danice«, »Kladiva«, »Vira« in »Pravde«. Stražarji imajo pisarno v svoji društveni izbi, kjer je te dni zelo živahno.

Rdeča navzkrižja in protislovja

Ko se je začelo vpisovanje na univerzo, se je ponovila stara pesem, ki jo slišimo vsakokrat ob začetku šolskega leta: pričel se je lov na novince. Sicer se je duhovna in politična usmeritev mladine, ki sedaj prvič stopa na akademsko tla, v glavnem izoblikovala že na srednji šoli. Ta ali oni pa se še le ni odločil, bojzljivo in omahljivo je treba vlití poguma, zato so vse skupine marljivo na delu. V veži na univerzi ni več miz z »informativnimi pisarnami«, drugo je vse po starem.

Da smo dobili popolno medicinsko fakulteto in da je naša univerza popolna, posebno veseli nas katoliške akademike. Vedno smo se z vsemi silami borili za pravice, obstoj in izpopolnitev naše »Almae matris«. Tako je delegacija AA s poslevodečim podpredsednikom na čelu že v mesecu januarju letos predložila prosvetnemu ministru spomenico, v kateri so obrazložene vse potrebe slovenske univerze — v prvi vrsti pa medicinske fakultete. Prepis spomenice je izročila tudi predsedniku senata dr. Korošču, gradb. ministru g. dr. Kreku ter senatorju g. Smodeju. Zastopniki so povsod dobili polna zagotovila pomoči. Vse priznanje pa gre univerzitetni oblasti (g. rektorju in senatu), ki je storila vse, kar je bilo v njeni moči za izpopolnitev med. fak. Pri tem moramo tudi omeniti g. bana dr. Natlačena, ki je večkrat osebno posredoval.

Slovenski katoliški akademiki smo za volitve v AA jeseni 1937 postavili naslednji program, s katerim smo šli na volišče: Do l. 1940 popolna univerza v Ljubljani. Marsikdo je takrat zmajeval z glavo, češ: To je samo »volilni šlager«. Toda danes je ta »volilni šlager« na tem, da postane dejstvo.

Pred novince stopajo zopet stare tri skupine: katoliška s svojimi društvi, liberalna in levičarska. Vsi so se predstavili s programom za bodoče leto. Tudi v programih ni opaziti večjih sprememb, razen ene: rdeči »Slovenski klub«, ki je zadnja leta tako krčevito skrival rdečo barvo, je prišel do prepričanja, da je sedaj že nastopil čas, ko lahko svoje karte bolj očitno pokaže. Isti ljudje, ki so pred leti še grmeli nad nami in nam očitali denunciantstvo, če smo jim posvetili s pravo lučjo v obraz, v svojem letaku sami postavljajo trditve in zahteve, ki jih lahko beremo v malo spremenjeni obliki v vsakem komunističnem letaku. To vidimo iz letaka, ki so ga delili med novince, podpisal pa ga je »Slovenski klub«.

Program »Slovenskega kluba«

Zahteve in program »Slovenskega kluba« lahko na kratko izluščimo v sledeče:

1. Priboritev in zagotovitev osebne in duhovne svobode.
2. Vzpostavitev neokrnjene univerzne avtonomije in akademskih svobod.
3. Graditev neodvisnega akademskega doma.
4. Izbajajo iz spoznanja, da je delavski razred edini, ki more danes stati na čelu najširših plasti slovenskega ljudstva.
5. Za najpozitivnejše, kar se je v dvajsetih letih jugoslovanske zunanje politike dogodilo, smatrajo vzpostavitev rednih diplomatskih odnošajev s sovjetsko zvezo — to edino dosledno zaščitnico pravičnega miru in malih narodov pred barbarstvi imperialistov.
6. So za resnično demokracijo delovnega ljudstva ter za tesno naslonitev na Sovjetsko Zvezo.

Naš odgovor

Tako z navzkrižji in protislovji prepletano ideološko stavbo morejo postaviti le naši dični levičarji. Ta program predstavlja vso go-

loto in duhovno revščino salonskih Marksovih učencev na univerzi. Polovica programa vleče v eno, polovica v nasprotno smer, na sredi pa ostane prava vsebina levičarske frazarsko-demagoške ideologije, namreč praznina in votlina. Le pogledimo! Res iz srca in s polnim navdušenjem se zavzemajo le za eno: za Sovjetijo in za vse, kar se za tem pojmom skriva.

Sovjetski raj

Vsi vemo, kaj Sovjeti vedno in povsod podarjajo: komunizem, materializem, svetovno revolucijo, diktaturo proletariata. »Slovenski klub« skriva diktaturo proletariata pod krilatice, da je »delavski razred edini, ki more danes stati na čelu najširših plasti slovenskega ljudstva«. Sedaj pa vprašajmo naše marksiste v »Slovenskem klubu«, kakšno vlogo ima v rdeči diktaturi osebna in duhovna svoboda, ki jo zase zahtevajo? Vprašajmo jih naprej, kakšne so akademske svoboščine in kaka je univerzna avtonomija v Sovjetiji, ki jo tako povzdigujejo v oblake. Pisca tega letaka z vsem rdečim spremstvom bi bilo dobro poslati na »oddih« in v šolo v Sovjetijo ali na sovjetizirane univerze v po Sovjetih zasedeno Poljsko in Litvo, da bi se tam naučili sovjetske »svobode«, to je, da bi se naučili molčati, ali pa bi šli v Sibirijo, če že ne na oni svet. Vprašajmo jih nadalje, če je morda njihova »edina dosledna zaščitnica pravičnega miru in malih narodov« zaščitila svoje vojaške zaveznike Čehoslovake, ali je morda ščitila Poljake, Fince, Litvance, Letonce in Estonce? Kdo pa je bil tisti, ki je pripravljajl notranji razkroj Francije? Zavijanje oči in zgražanje o početju nad »neusmiljeno pogaženimi narodi« je najbolj prostaška nesramnost ljudi, ki povzdigujejo glavnega grešnika v nebo, nad njegovimi grehi pa se zgražajo. Ali si moremo misliti bolj bedasto protislovje, kot zahtevo zagovornikov sovjetske diktature po demokraciji in osebni svobodi? Nimamo tako sarkastičnih izrazov, s katerimi bi dovolj krepko ožigosali te vsaki naravni pameti upirajoče se vratolomnosti. Ko gledamo ta v sračje gnezdo znešen program z istočasno zahtevo po diktaturi in svobodi, z zahtevo za naslonitev na največjo zatiralko malih in izdajalko slovanskih narodov, vidimo resnično podobo prevladujoče miselnosti v »Slovenskem klubu«: na fasadi stoje lepa načela o duhovni svobodi ter osebni svoboščinah in o neokrnjenosti univerzne avtonomije, za njo pa se reži mefistofelevski obraz rdečega propagatorja!

Slovenska akademska mladina, tesno povezana s slovenskim narodom, dobro ve, kdo gre »jalovo pot protiljudskega izobraženca, ki nima o najosnovnejših potrebah slovenskega naroda prav nobenega pojma«. Posebno v serdanjih nevarnih časih se bo slovenski študent kot lev vrgel proti oznanjevalcem rdečega evangelija, ker ve, da s tem ne bo branil same kulture, koristi našega delovnega ljudstva, ampak tudi našo drago kupljeno svobodo, ki jo rdeči prenapeteži stavljajo na kocko s svojim nesmiselnim ravnanjem in to za ceno zgolj strankarskih uspehov! Kdor v teh resnih časih nima smisla za narodno celoto, ampak še naprej slepomiši, ta naj nosi tudi vse posledice za svoje razdiralno delo. Vsem rdečim izrodkom na slovenski univerzi napovedujemo borbo, kot je še niso doživeli!

Pravilno postavljen problem

V belgrajski tedenski gospodarski reviji »Narodno blagostanje« z dne 17. in 24. avgusta je profesor ljubljanskega vseučilišča, dr. Aleksander Bilimović v dveh člankih izrazil svoje mnenje k napovedanim gospodarskim in socialnim reformam pri nas. Ker gre za eno izmed redkih mnenj poklicanega strokovnjaka v javni razpravi, ki se je vodila na dokaj nizki ravni, bo primerno, če opozorimo slovensko javnost na nekatere zaključke dr. Bilimovića.

V prvem članku pod naslovom »K vprašanje o korporativnem gospodarstvu« prof. Bilimović objasnjuje svoje poglede na vprašanje, kateri osnovni gospodarski lik bi našim razmeram najbolj odgovarjal.

Bilimović tako-le razlikuje: Narodno gospodarstvo more biti svobodno ali dirigirano (uravnavano). O dirigiranem gospodarstvu govorimo takrat, kadar sta lastnina proizvodnih sredstev in podjetniška dejavnost oblastveno uravnavani.

Oblastveno uravnavanje produkcijske lastnine in podjetniške dejavnosti pa more biti popolno (totalitarno) ali delno. Delno uravnavanje je lahko širše ali ožje, pač po tem, kako daleč oblastveno uravnavanje sega.

Po svoji vsebinski strani se more uravnavanje nanašati bodisi na razvoj in organizacijo produktivnih sil (proizvodnja, promet, trgovina, kredit, denarstvo), bodisi na uresničenje ena k ostnega načela ozir. zmanjševanje gospodarske in socialne neenakosti (razdeljevanje imovine in dohodkov).

Ako se naznačeno uravnavanje izvaja po nekem načrtu, potem postane uravnavano gospodarstvo načrtno. Po B-u. mnenju sili logika zamisli same vsako uravnavano gospodarstvo, da si zgradi nek načrt uravnavanja.

Z ozirom na organe, ki jim je zaupana naloga narodno - gospodarskega uravnavanja, morejo biti ti organi ali birokratični ali korporativni, t. j. sestavljeni iz zastopnikov organiziranih gospodarskih stanov (in predstavnikov javne oblasti). V tem drugem primeru govorimo o korporativnem gospodarstvu.

In končno razlikuje Bilimović uravnavano gospodarstvo z ozirom na lastninski in podjetniški pravni red. Ako se odpravi zasebna lastnina in zasebno podjetništvo ter se oboje prenese v eni ali drugi obliki na javno oblast, potem imamo opravka s kolektivističnim gospodarstvom.

Prof. Bilimović ugotavlja, da sta izven dileme svobodno gospodarstvo, ker tega tipa danes nikjer ni in tudi ni zaželeno, in kolektivistično načrtno gospodarstvo, ki zaradi svoje znane nesmotrenosti in drugih pritiskov ni prineslo sreče niti blagostanja prebivalstvu sovjetske države.

Ostanejo torej ostale enačice unavnavega gospodarstva.

Izvedba totalitarno uravnavanega gospodarstva zahteva izredno velikih žrtev od prebivalstva, poleg tega pa predpostavlja vrsto nujno potrebnih pogojev (zanesljiv upravni aparat; veliko discipliniranost prebivalstva; dobro organizirano gospodarsko statistiko), ki naj omogočijo prebroditi težek problem smo-

trenosti totalitarno uravnavanega gospodarstva. Če namreč raste oblastveno uravnavanje in kolektivizacija v aritmetični postopici, raste samovoljnost in z njo nevarnost za smotrenost gospodarstva v geometrični postopici.

Bilimović ugotavlja, da v Jugoslaviji danes niso podani navedeni pogoji za izvedbo totalitarno uravnavanega gospodarstva. Zato prihaja do zaključka, da bi bil za nas najprimernejši reformni lik iskati v smeri delno uravnavanega in načrtnega gospodarstva, vendar ne birokratičnega, temveč korporativnega sloga«. B. opozarja, da kaže dosedanja praksa delnega uravnavanja pri nas (uravnavanje zunanje trgovine, kontrola cen, razdeljevanje nekaterih surovin in pod.), na to, da bo tudi delno uravnavanje v naših razmerah zelo težka naloga, ako bo hotelo biti za gospodarstvo uspešno, narodu pa koristno. (Menimo, da gre dosedanja neuspešnost v veliki meri na račun namernega birokratizma in zapostavljanja korporativnega načela. — op. pis.)

(Konec. prih.)

Tečaj Straže

Letos smo bili gostje škofovih zavodov v Št. Vidu. Mnogo nas je bilo: članov, novincev in starešin, pa vendar smo se čutili kot ena družina, ki je povezana med sabo po enakih stremljenjih, skupnem delu in skupnih preizkušnjah in težavah, pa tudi po skupnih zmagah. Z nami je bil seveda tudi naš duhovni vodja.

Mnogo stvarnega smo slišali na tečaju, pa tudi sami smo katero rekli. Predočili smo si sedanji gospodarski položaj Evrope in Jugoslavije, vprašanje gospodarskih reform v Jugoslaviji. Spoznali smo skušali naše naloge v sedanjem času. Poučili smo se o vplivu katoličanov na slovensko znanost, pri čemur smo poudarili potrebo po sistematičnem vzgajanju katoliško zavednega znanstvenega naraščaja. Spomnili smo se 80. obletnice Družbe sv. Mohorja in sklenili, da jo bomo pri njenem kulturnem delu z vsemi močmi podpirali. Pokazali so nam, kako vsa Evropa propada in se demoralizira. Rešitev je samo v temeljiti obnovi krščanskega npravnega življenja.

G. ban dr. Marko Natlačen nas je poučil o tujih vplivih, ki prihajajo k nam. Spoznali smo se tudi s trdo in težko borbo za slovensko samoupravo. Prav nazorno smo bili poučeni o položaju naše srednje šole in o njeni vzgoji. Uvideli smo, da so za res krščansko šolo potrebne še mnoge reforme. Kot akademiki nismo mogli prezreti onih znanstvenih panog, kjer skušajo nekateri prikazati načelno ali vsaj praktično neskladnost med vero in določeno znanstveno panogo. Za letos smo se podrobneje ogledali poglavje medicine in naravoslovja, ki in kolikor imajo zveze s svetovni nazorom. Poblize pa smo si tudi ogledali razmere na naši univerzi na sploh, posebej pa še na filozofski in pravni fakulteti ter ugotovili, da nas čaka še mnogo dela, da bo pregled razmer na slovenskem vseučilišču razveseljivejši z narodnega in katoliškega stališča. Tovariši, ki študirajo v Belgradu in Zagrebu, pa so nas temeljito seznanili z razmerami na tamkajšnjih vseučiliščih.

Svoje delo smo zaključili z romanjem na Brezje, da bi Marija tudi nam pomagala pri našem notranjem in zunanem delu, ki ga postavljamo v službo Kristusu Kralju. Klubov starešina dr. Wraber Maks nam je po sv. maši predočil ideal katoliškega akademika - stražarja.

Romanje smo zaključili z izletom na Bled, kamor sta nas povabili ga. Natlačenova in ga. Švrljugova. Za prijazno pogostitev smo se skušali oddolžiti s pevskimi točkami, deklamacijami in recitacijami izvornih del klubovih članov.

Zvečer smo se zopet vrnil v gostoljubne škofove zavode, naslednje jutro pa smo se po sv. maši razšli, da jeseni s podvojenimi močmi nadaljujemo svoje delo.

Naše zborovanje je brzojavno pozdravil tudi g. predsednik dr. Anton Korošec.

Stražar.

Dejavna kršč. ljubezen

Težki in črni dnevi se bližajo za ubogo akademsko mladino. Brez zadostnih sredstev iti danes v mesto študirat in to celo redno in pridno študirat je silno težka stvar. Niso to prazne besede in morda že tisto znano jadikovanje in tarnanje o bedi in revščini! Ne. To je gola in bridko zevajoča resnica. Niso le taki, ki nimajo morda le zadostnih sredstev za študiranje, ampak tudi taki — in to celo mnogo — ki so sploh brez sredstev. A tudi ti hočejo študirati. Hočejo, ker vedo, da dobri ljudje nanje ne bodo pozabili. Kako napačno bi bilo, če bi tem res idealnim mladeničem vzeli ta gonilni in plemeniti idealizem.

Vincencijeva konferenca za akademike je, smemo trditi, še o pravem času, spoznala ta bridka dejstva. Že osmo leto neumorno in uspešno deluje med akademiki, skušajoč jim čim bolj ublažiti težki življenjski boj.

Kaj vse bi mogle povedati prošnje v našem arhivu, ki so jih akademiki naslavljali na Vincencijevo konferenco za akademike? Razkrile bi mnogim nepoznano bedo, ki gospodari med revnimi akademiki. Razkrile bi tisto tajinstveno in uničujočo morilko — revščino, ki jemlje mladim in krepkim fantom videz mladeničev in jih kuje v videz onemoglih starcev. Povedal bi, da delo Vincencijeve konference za akademike ne obstoji samo v brezplodnem in škodljivem govoričenju o bedi in socialnem vprašanju, ampak da v svojem delokrogu socialno dela in podpre, kogar le more. Pa še drugače deluje! V akademike skuša vcepiti idejo dobrotelosti, idejo aktivne ljubezni do bližnjega.

Hvala Bogu, so ljudje, ki so razumeli težnje Vincencijeve konference za akademike. Upamo, da bodo ti ostali zvesti še v bodoče, ker so potrebe še večje in revščina še bolj kričeča. Prihajajoča zima in težki oblaki, ki napovedujejo še večje pomanjkanje med akademsko mladino, vpijeta po dobrotnikih.

Zavedajmo se, da krščanska ljubezen do bližnjega ne obstoji v besedah, ampak v dejanju. Stari Tobija govori Tebi, ki morda ne veš, kaj je siromaštvo in lakota: »Dajaj miloščino od svojega imetja in svojega obraza ne odvrtačaj od siromaka; potem tudi Bog ne bo odvrnil od tebe svojega obličja. Z lačnimi in ubogimi jej svoj kruh.« Dejavna dobrotelost je najbolj prepričevalna zagovornica krščanstva. — Odbor Vincencijeve konference

Iveri

Ameriška zveza za pobijanje nenravne literature v eni zadnjih statistik ugotovila, da opeva in hvali zločine v Združenih državah Severne Amerike samo še 14 magacinov.

Slovaki so dali zgraditi veliko rečno tovorno ladjo »Andrej Hlinka«. Ima 1200 k. s. in jih je stala 6.5 milijona slovaških kron. Služila bo za blagovni promet po Donavi.

V nakladi knjigarne »Libreria Vaticana« je nedavno izšla pod naslovom »Codicis Juris Canonici interpretationes authenticae« zbirka službenih tolmačenj cerkvenega zakonika. Zbirka spopolnjuje Cerkevni zakonik in je neobhodno potrebna vsakemu, ki ima opraviti s cerkvenim pravom.

Statistika redovnikov, ki so jih komunisti ubili v Španiji. Publikacija »De rebus Hispaniae« prinaša statistiko ubitih redovnikov po podatkih redov in škofijskih kurij. Ni bilo pa še mogoče ugotoviti števila ubitih vernikov. Zbirajo tudi statistiko redovnic, ki so padle kot žrtev preganjanja. Statistika bo predvsem poučna, ker za redovnice ni bilo mogoče dokazati, da so se »pečale s politiko«, da sodelovale v »zaroti proti demokraciji«. V Madridu samem je bilo ubitih 90 redovnic. Statistika ubitih redovnikov nudi tole sliko: Sinovi Marijinega Srca 269, Frančiškanov 216, Puščavnikov Avguštincev 205, Dominikancev 178, Bratov Maristov 179, Bratov kršč. šole 161, Jezuitov 119, Salezijancev 109, Bolničarjev sv. Ivana od Boga 97, Kapucinov 95, Bosih Karmeličanov 93, od Misijonske kongregacije 97, Karmeličanov 52, Bratov sv. Gabrijela 50, Benediktincev 47, Mercedari 43, Pasionistov 35, Trinitarjev 22 in mnogo drugih iz manj znanih redov, tako da je bilo ubitih skupno 2514 redovnikov.

Mnogo redovnikov je bilo mučenih ne glede na starost in zasluge. Nekateri so bili mučeni in živi vrženi v morje, drugi živi pokopani, tretji so si morali pred usmrtno skopati lasten grob. Dva šolska brata o. Manuela Segura in o. Davida Carlosa so polili z bencinom in zažgali. Bencina pa je bilo premalo, zato so jih do smrti mučili. Enega redovnika so sežgali v apnenici, enega benediktinca so na vzklik »Živel Kristus Kralj« ustrelili v usta. Zlasti so komunisti preganjali tiste redove in ustanove, ki so se bavili z dobrotelostjo.

V Litvi so Sovjeti vzeli univerzam avtonomijo. Profesorji ne morejo več voliti ne rektorja ne dekanov. Prve in druge imenuje sovjetski komisar.

Cerkvena posestva v Nemčiji

Tudi v Nemčiji so se neprestano ponavljali očitki, koliko plodne zemlje ima v svoji posesti katoliška Cerkev. Toda statistični pregled je podal naslednjo sliko: Od poldne zemlje, sposobne za poljedeljsko ali pa gozdno obdelovanje imajo zasebniki 73.6%, država in dežele 12.7%, občine 6.9%, fidejkomisi 1.9% in cerkvene ustanove 1.6%, 3.3% pa odpade na razne druge ustanove. Vsa zemlja, ki odpade na cerkvene ustanove, meri 703.516 ha. Od tega ima približno dve tretjini protestantska cerkev. Katoliški Cerkvi pripada le okoli 240.000 ha zemlje, toda od tega je dajejo 228.000 ha letno v zakup. (Podatki se nanašajo na nemško državo pred priključitvijo novih ozemelj.)

Še en primer lahkovernosti

V eni zadnjih številok lanskega letnika Svv smo hoteli objaviti naslednji sestavek. Tega pa nismo mogli storiti iz razlogov, za katere ne moremo odgovarjati. Ker se nam zdi, da je stvar še vedno aktualna vsaj kot poučen zgled, kako se znajo komunisti premeteno skrivati, dokler se jim ne zazdi primerno, da javno pokažejo svoj pravi obraz, in pa še kot dokaz, kako prav smo imeli, da smo opozorili na levičarsko usmerjenost »Slovenske mladine« že davno poprej, predno so svoj komunizem izpovedali tako odkrito, da so ga morali videti vsi — objavljamo članek sedaj. Uredništvo.

V Ljubljani je pred dvema letoma začel izhajati mesečnik za srednješolsko mladino z imenom »Slovenska mladina«. Izdajal in urejeval ga je v prvem letu g. Ivo Grahor.

Vrgli so mrežo

Takole se je ta »mladinski« (s psevdonomi so se v njem izurjeni propagandisti predstavljali za iskrene mlade ljudi) mesečnik predstavil krogu, ki mu je bil namenjen:

»Prihajamo z novim listom. Ničesar novega ni v bistvu tega našega nastopa, Z njim hočemo izpolniti le vrzel, ki zeva v današnjem slovenskem mladinskem časopisju, kajti naše gledanje na vse življenjske probleme je popolnoma nezavisno in brez predsodkov« (»Slovenska Mladina« I., št. 1, str. 1).

Podčrtana krilatica v uvodni besedi je ljudem z odprtimi očmi zaupala, da se je na slovenskem publicističnem trgu rodilo novo dete ovinkarske levičarske propagande.

ž. M.

Doromali so

(Konec.)

Pozno v noč potihne šumenje, ugasnejo ognji in luči, celo glasovi so redki in se zgubljajo v noč. Le iz cerkve je slišati molitev, zahvalno molitev, prošnje za zdravje, za razsvetljenje svetega Duha, za srečo in srečno smrt.

Komaj se zdani, že prihajajo ljudje iz cerkve. Noč je bila kratka, krajša od božične noči. A sončnega vzhoda so nemirno pričakovali. Ker to jutro so trenutki slovesa — ne bodo se več videli. Zato naj zadnji pričakajo jutra na žalostni gori. Doma, na poljih so čakali jutra vsak dan. In v ajdovi setvi jim je že pred soncem lil pot lica, se je mokra srajca oprijemala hrbta, se jim je za plugom in za brano pri lomljenju brazd in drobljenju kep kadilo v obraz, da so bili umazani. Mora biti tako, da ajda bolj obrodi, da je sad devetkrat zaslužen.

Sonce je obsijalo hribček in polja lesketajoča se v rosi, in na gosto posejane vasi. Na obrazih romarjev vlažnih od jutranje megle, se je razlilo prvo sonce in na njihovih ustnicah je bila resnost in zamišljenost. Veli obrazi, ostro zarezane črte, ki jim jih je zarisalo delo, skrb, trpljenje v petdesetih ali šestdesetih letih, so vpijale prvo sonce. Starci pa so stalj nemi in se pozdravljali brez besed. Njih pogledi so

Nakazali so svojo smer

V tretji številki so udarili na sentimentalno struno breznačelnega kulturnega slogaštva, tega starega motiva vseh ljudi vseh časov, ki se jim je zahotelo ribariti v kalnem:

»... je zadnji čas, da srednješolci opustimo pogubonosno sektaštvo in strankarstvo ter da se skupno, brez ozira na svetovni in politični nazor, enotno borimo« itd. (S. M. I., št. 3, str. 48).

Začutili so se močnejše in so za hip postali jasnobarvnejši. V četrti številki prvega letnika so ugotovili:

»V Jugoslaviji se je doslej najbolj organizirala srbska mladina, ki je razvila že zavidanja vreden mladinski pokret (komunističen, kot znano, op. ur.), tako da zavzema pri mednarodnem mirovnem mladinskem gibanju (od komunistov vodena mladinska »ljudska fronta«, op. ur.) eno najvidnejših mest... Pri Slovencih žal še nimamo nikakega pravega mladinskega gibanja« (S. M. I., št. 4, str. 50) (komunističnega namreč; pač pa je pravi slovenski katoliški mladinski pokret močan. Op. uredništva).

Peta kolona

Ko so menili, da je prva neorganizirana, splošna, neurejena, čustvena, psihološko spletena vez med skritim generalnim štabom v zaledju »Slovenske mladine« in lahkovernimi bralci vzpostavljena, so dali prva bolj splošna strateška povelja:

»... povsem napačno bi bilo, če bi morda sedaj kdo sklenil nič več sodelovati v naših dosedanjih, večinoma kvazi-mladinskih organizacijah... Organizacije s tem in takim pro-

se zgubljali v poljih in njihove misli niso imele obstanka — zadnje romanje.

Prihajali so se drugi romarji in domačini k prvi jutranji maši. Novo življenje je nastalo okrog cerkve. Starci so ostali pri maši na prostem, združeni z zemljo in zatopljeni v molitev.

Sonce je bilo že visoko, a romarjem se ni nikamor mudilo. Okrog cerkve so pohajali in iskali znancev in prijateljev. Obrnjeni v dolino so sedeli po travi in starke so zaman opominjale može, da je treba iti.

Med zadnjimi sta France in Matjaž s svojima ženama krenila v dolino. Noge so jima bile trudne in sta drsala po peščeni poti počasi, ustavljajoč se in če je gruča romarjev obstala, se tudi njima ni nikamor mudilo.

V dolini, v polju so se pota ločila. Obstala sta in Matjaž se je sklonil k ajdi.

— Medi in polna bo. Da bi le bilo vreme lepo!

— Kaj. Sejala je ne bova več.

— Tudi Zakrajšek je ne bo več.

— Kaj? Zakrajšek? Kako, da ne več?

— Letos zadnjič.

— V dve gube je zlezal zadnja leta, je dejala Julka.

— Ampak, Jože. Kakšen fant je bil. Pa ni mogoče, da bi ga bilo tako hitro konec.

— Kaj češ! Zet ni za nobeno rabo, pa je sam delal. Saj veš, tisto veliko njivo v Brezo-

gramom so za nas skoraj življenjskega pomena... In zato je naša dolžnost pristopati k skavtom, Počitniški zvezi, Jadranski straži, Rdečemu križu, Trezveni mladeži, Sokolu in Fantovskim odsekom ter drugim takim mladinskim organizacijam. Prav tako pa je naša dolžnost še aktivneje kot doslej delati v vseh teh organizacijah« (S. M. I., št. 5—6, str. 69).

Pošteni bralci in dobrodušni vzgojitelji so seveda videli v tem pozivu znak nesebične ljubezni »Slovenske mladine« do omenjenih mladinskih organizacij in skrbi za njihov procvit.

Medtem se je na platnicah »Slovenske mladine« zadeva v toliko izpremenila, da je na II. letniku bil podpisan kot »odgovorni urednik g. dr. Anton Slodnjak, profesor v Ljubljani.« Predstavnik konzorcija pa je ostal g. Ivo Grahor.

Prišlo je podrobnejše povelje:

»V šoli je dana kolikor tolikšna možnost delovanja in vse te možnosti naj aktivist izrabi. Novi odlok o seminarjih daje aktivistu možnost, da predava o mladinskem vprašanju; prav tako je mogoče pri nekaterih predmetih doseči, da nam profesor dovoli referat o mladinskih problemih... Razred bo te referate gotovo pozitivno sprejel, kajti odprli mu bodo popolnoma nove vidike... stvar bo vzbudila široko zanimanje in začele se bodo razprave. Tudi v okviru nekaterih šolskih društev n. pr. RK, bi bilo možno imeti predavanje o mladinskih problemih« (S. M. II., št. 3, str. 72).

Kar po najnovejši vojni terminologiji imenujemo »člane Pete kolone« in smo v mirnih časih imenovali »minerje« in se je po prvotnem komunističnem slovarju imenovalo »član celice«, — je dobilo novo ime »aktivist«.

vici je z ajdo obsejal. Že tri leta je bilo v pušči. Pa je prvi napregel voz in šel orat. Saj ne bo raslo, so rekli ljudje, že tri leta ni bilo gnojeno. Tudi sam ni gnojil, s čim pa, ko ni gnoja. Kravo in voličke imajo samo. V dveh dneh je zoral in obsejal. Že ob treh je bil na njivi in gonil voli ter kričal kot bi bil iz uma. Kaj tako nori! so rekli ljudje. Ne mudi se nikamor in prva seva ni dobra. Tako je bilo.

— Pa kaj mu je bilo, da ga je pobralo?

— Eh, kaj! Kakor kljuka je hodil za plugom, do enajstih je gonil voli po njivi v najhujši vročini. Ko je šel z njive so mu noge opletale.

— Pa potem?

— Nič. Drugi dan je legel in umrl. Ljudje so rekli: Saj je vedel, da bo moral umreti, zato je tako norel in brž sejal. Če bi en dan pozneje sejal, pa bi ga smrt prehitela.

— Ne vem, ali res človeku tako pride, da sluti konec.

— Bog ve. Zakrajšek ga je že moral. Malo je govoril, delal ko živina. Mudilo se mu je. In ajda je zrasla in je lepa kot nikjer. Lepo delo je napravil pred smrtjo.

— Glej Zakrajška. Tako naglo ga je prišlo. Pa pravijo ljudje: Saj je vedel, da bo moral umreti. Kaj bi se meni ne moglo tako zgoditi? Nič ne bi vedel. Potem bi ljudje spet rekli: Saj je vedel.

Mimo so hodili romarji in pozdravljali. Od-

Vodniki slovenske mladine

»Slovenska mladina« je z II. letnikom začela objavljati odgovore nekaterih starejših gospodov na njeno »anketo o slovenski mladini«. Na anketo so krajše ali daljše odgovorili naslednji gospodje: Vseučiliški profesor dr. Rajko Nahtigal, predsednik Akademije znanosti in umetnosti; dr. Štefan Sagadin, predsednik Državnega sveta; dr. Dragotin Lončar, predsednik Slovenske matice; dr. Boris Furlan, vseučiliški profesor; dr. Karel Ozvald, vseučiliški profesor; prof. Čopič Vencslav, predsednik društva »Sola in dom«; prof. dr. Ferdo Kozak, urednik »Sodobnosti«; prof. Edvard Koobek, urednik »Dejanja«; dr. Bratko Kreft, režiser Nar. gledališča v Ljubljani; Fran Albreht, pisatelj in kot poslednji g. Miško Kranjec, slovenski pisatelj in posestnik iz Polane.

Ne moremo ponatisniti misli, ki so jih »Slovenski mladini« izročili imenovani gospodje. Je pa ena skupna črta, ki so jo v eni ali drugi obliki izrazili vsi in ki jo je najkrajše in najbolj preprosto formuliral g. Fran Albreht: »Predvsem pa: treba se je korenito otresti predsodkov preteklosti«

G. prof. Furlan pa je tem »aktivistom« dal na pot tole navodilo o »vzgoji in idealu človeka«: Smisel vsega zapadnoevropskega duha povzame zelo dobro Hegel, ko pravi, da je zgodovina zavest v napredovanju svobode. Humanitetni ideal je ideal humanizma, se pravi, da je predvsem racionalen in skuša potom razuma doseči izravnavo človeških konfliktov.« (Nadaljevanje.)

Tiskarski škrat.

V prvi številki se je na str. 2 v četrtem stolpcu vrnila neljuba pomota pri besedah prevz. gosp. škofa Tomažiča; prvi stavek se smiselno pravilno glasi:

1.) »Ali naj odloča cerkvena oblast in bodo vsi pokorni tudi glede discipline, metode, taktike, če je to tako tesno združeno z načelnim, da se ne more opustiti. — — —

govarjali pa sta ženi. Matjaž in France jih nista čula.

Mimo so prišli fantje in dekleta in se niso zmenili zanju.

Mimo so prišli tudi otroci: deklice v bellem in razposajeni dečki s peresom za klobukom. Tudi ti se niso menili zanju, ker so bili kričavi in veseli. Nobene težke misli ni bilo v njihovih srcih, nič skrbi v besedah.

Matjaž jih je videl, besede ni bilo z njegovih ust, tudi s Francetovih ne. Bilo je nedeljsko dopoldne, čisto medeljsko in praznično. Sreča otrok na ustnicah, smeh in petje vseokrog cvetoča, dišeča ajda in čebele na belih čašah, vse to je bila ena sama ves svet napolnjujoča pesem in starcu je segla v srce. Tudi na njivi Jožeta Zakrajška je bilo čebel brez števila. Pa ni bilo sejavca, da bi se sklonil k cvetju, da bi ga s pestmi v šop objel, da bi videl belo, mlečno zrnje, da bi videl v čašicah iskreči se nektar, med, sladak in dišeč, da bi Jožeta Zakrajška omamil, kakor omami človeka sama sreča. Otroci zdaj hodijo mimo in se morda še ne zmenijo ne, morda poreko: Stari Zakrajšek je sejal, potem je umrl.

Matjaž in France sta stala upognjena ob ajdi na križpotju, zroča v nedolžno belo polje, in z njihovih oči je odsevala dozorela starost.

Z Bogom!

Poravnajte naročnino!